

Byli jsme první Čechoslováci, kteří proti fašismu bojovali se zbraní

■ Obrázky ze života Adolfa Vodičky z Libočan

Mezi pěti posledními žijícími českými interbrigadisty, kteří bojovali – jako další tři tisíce Čechoslováků – ve Španělsku proti fašismu, je i Adolf Vodička. Před měsícem jej spolu se dvěma spolubojovníky ze španělské občanské války ministr obrany Karel Kühnl ocenil medailí a pamětním listem. Je to vůbec poprvé, co se interbrigadisté dočkali oficiálního poděkování od státu. A poprvé po víc než půlstoletí se Adolf Vodička vrátil do rodných Libočan. Před dvěma týdny ho spolu s manželkou Hanou dva dny hostila obec. Po dlouhém čase mohli mluvit, vzpomínat.

Po roce 1945, kdy se Vodičkovi vrátili do Československa z Anglie, nebyla pro ně dobrá doba. A to i přesto, že Adolf Vodička byl od roku 1936 členem KSČ. Režim nevěděl, jak se chovat k těm, co strávili léta na Západě. Nalada vůči „španělákům“ trochu roztála až po Stalinově smrti v roce 1953.

Čtyřladvacetiletý Adolf Vodička dobrovolně odešel do Madridu bránit Španělsko na straně republikánské armády proti fašistům generála Franca. „Odjížděli jsme z Prahy, každý sám. Měli jsme příkaz pohybovat se v malých skupinkách, aby nás nechytili. V Paříži právě probíhala světová výstava, tak jsme říkali, že jedeme tam. Bylo nás šest Čechů, tři Maďarů a tři Poláci, co jsme sobě věděli cestou do Rakouska. Tři Češky chytili, tři jsme zůstali. Drželi jsme směr Švýcarsko, vlakem se dostali do Bazileje. Tam jsme přišli do sociálně-demokratického společenského domu, kde bylo už 120 dobrovolníků z různých zemí. Byli jsme rozděleni do desetičlenných skupin,“ vzpomíná pan Vodička. Mluví také francouzsky, španělsky, anglicky. Už tenkrát dobře zvládal francouzštinu a kupoval pro svou skupinu lístky do Paříže: „Prodáváčka je razítkovala a pokaždé automaticky septem potvrdovala -Espagne, Espagne-...“ vzpomíná interbrigadista. V Paříži byl každý vítán jako hrdina. Jenže hranice byly hlídány, a tak jediná cesta do Španělska vedla přes vrcholky Pyrenejí v jižní Francii. Převáděl je horalé. Ne všichni těžký pochod vydrželi. „Já kupodivu ano, a to jsem byl dost útlý. Z francouzského Perpignanu jsem se dostal do španělského přístavu jako jediný Čech, se dvěma dalšími krajany ze společné cesty už jsem se nikdy nesetkal. Jestli to vzdali, nebo je někde zadrželi, nevím,“ hádá pan Vodička.

Přes všechny ztráty a bolesti nemůže zapomenout, jak ho ve

Hana a Adolf Vodičkovi v Libočanech.

Hostné mrtvých a raněných. Přejil jsem. Kluci si ze mě dělali srandu. Ty jsi malej, do tebe se nic nestrefí,“ vzpomíná na černý válečný humor. Bez vtipování to mnohdy snad ani nešlo, pomáhalo přežití.

Na jaře 1938 bojoval v rotě T. G. Masaryka, ve společném československo-balkánském Batalionu Checo-Balcánico a pak až do konce v druhém útočném praporu pro divize - Batalionu Divisionario. „U nás se mluví jen o Čechách a Slovácích, ale byli mezi námi také sudetští antifašisté, dosti velká skupina. O tom se nemluví nebo se zapomnělo. My jsme však na ně nezapomněli,“ upozorňuje Adolf Vodička.

Na nejdelší španělské řece Ebro byla nejtěžší fronta: „Aragón – kopce, za nimi všude schovaní fašisté.

Byl jsem raněn. Šestnácti střepinami granátu. Naštěstí nezasažily životně důležité orgány, hojilo se to ale hrozně pomalu. Vyndávali mi jednu střepinu po druhé, všech patnáct. Tady na čele mi šestnáctá zůstala. Byla příliš blízko žily, tak ji tam radši nechali,“ ukazuje bojovník ze Španělska, který se u Ebro setkal s Ernestem Hemingwayem.

Ve Španělsku byl polní lazaret J. A. Komenského: „Vznikl díky sbírkám od našich lidí. Naše stanice tam jela krásně vybavená lékařským materiálem. Odvezli mě do Barcelony, uzdravoval jsem se dost dlouho. Po návratu jsem se dozvěděl, že mezinárodní brigády z příkazu španělské vlády musí opustit Španělsko.

Poražená československá jednotka odplula do Anglie. V Londýně měl Adolfův kamarád sestru Hanu, ošetřovala děti v jeslích, ukrývala se před nálety ve sklepě. Seznámil je. Od té doby jsou Vodičkovi spolu. Po válce pracoval v osídlovacím úřadě. „Byl jsem v pohraničí. Lidé měli strach, viděl jsem odsun. Úřad podléhal ministerstvu vnitra, jenže po půldruhém roce zazněl příkaz: Všichni interbrigadisté, „španěláci“ musí odsud! Na hodinu mě vyrazili.

Koncem 50. let strávili Vodičkovi dva roky na Kubě a zakládali tam český kulturní dům, později byli dva roky v Indii a vrátili se v osmašedesátém. Tehdy Adolf Vodička vystoupil z KSČ. Do Španělska jezdí Vodičkovi k moři. Byli tam na vzpomínkové akci k 60. a 65. výročí španělské války. Když zdraví dovolí, chystají se letos i na sedmdesáté výročí. Zdravíčko jim však celkem slouží. Paní Hana se vsadila s pravnučkem, že si s ním dá v létě závody, že zase přeplave rybník. „Určitě ano! Jen aby počasí vyšlo,“ doufá Hana Vodičková.

Ala Balkovská

Francii. Adolf Vodička a dalších asi 300 internovaných dostali kladnou odpověď velvyslance na jejich žádost vstoupit do armády a pokračovat v hesle U Madridu bojujeme za Prahu: „Ve Francii nás roztrídili, zřejmě si nechali radit od zpravodajské služby, kdo se jim hodí, a kdo ne,“ říká.

Připojil se k československému letectvu v jižní Francii. Plukovník je přivítal slovy: „Já z vás vyženu ten bolševismus!“ Jeden z nich mu odpověděl: „My jsme přišli bojovat, ne se hádat.“ Dodnes si pan Vodička pamatuje, jak na tuto odpověď zatleskala celá řada jeho spolubojovníků. „Byli jsme první Čechoslováci, kteří proti fašismu bojovali se zbraní. Zpravodajské oddělení nám nevěřilo, v mé nepřítomnosti mi prohledávali kufr. Možná tam našli rodinný dopis, mnoho z něj nevyčetli!“ - přemítá. I ve Francii boj Adolfa Vodičky proti fašistům skončil porážkou. Německou ofenzívu, tzv.bleskovou válku, se zastavit nepodařilo. „Byli jsme překvapeni, že tak jako Francie zradila Československo, které vydala Němcům, tak zradila vlastní zem. Vojáci utíkali z fronty,“ vzpomíná.

Poražená československá jednotka odplula do Anglie. V Londýně měl Adolfův kamarád sestru Hanu, ošetřovala děti v jeslích, ukrývala se před nálety ve sklepě. Seznámil je. Od té doby jsou Vodičkovi spolu. Po válce pracoval v osídlovacím úřadě. „Byl jsem v pohraničí. Lidé měli strach, viděl jsem odsun. Úřad podléhal ministerstvu vnitra, jenže po půldruhém roce zazněl příkaz: Všichni interbrigadisté, „španěláci“ musí odsud! Na hodinu mě vyrazili.

Koncem 50. let strávili Vodičkovi dva roky na Kubě a zakládali tam český kulturní dům, později byli dva roky v Indii a vrátili se v osmašedesátém. Tehdy Adolf Vodička vystoupil z KSČ.

Do Španělska jezdí Vodičkovi k moři. Byli tam na vzpomínkové akci k 60. a 65. výročí španělské války. Když zdraví dovolí, chystají se letos i na sedmdesáté výročí. Zdravíčko jim však celkem slouží. Paní Hana se vsadila s pravnučkem, že si s ním dá v létě závody, že zase přeplave rybník. „Určitě ano! Jen aby počasí vyšlo,“ doufá Hana Vodičková.

Ala Balkovská

cesta za zdravím

■ Přípravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny

■ Cholesterol

Cholesterol je spojován s mnoha nebezpečnými chorobami, především s poškozením stěn cév a následně infarktem myokardu nebo jinou formou srdečně – cévního onemocnění. Mnoho lidí však neví, že je přirozenou součástí lidského těla a je pro život nezbytností.

Cholesterol najdeme v buněčných membránách všech tkání. Největší množství je v mozku, játrech, ledvinách a míše. Hraje důležitou roli v boji proti rakovině - ovlivňuje imunitní systém, obaluje nervová vlákna, vzniká z něj žluč. Organismus si z něj také připravuje celou řadu hormonů.

Není pravdou, že všechen cholesterol přijmeme potravou. Většina ho vzniká v buňkách a v buněčných tkáních. Denní produkce je asi 1 gram, z toho kolem 20-25% zajišťují játra. Asi poloviční dávku denně přijmeme ze stravy.

■ Dobrý a špatný cholesterol

Označení „cholesterol“ pochází z řeckého chole (žluč) a stereo (tuhý), protože byl nejdříve objeven v tuhé formě. Ve vodě je v podstatě nerozpustný, a proto nemůže cestovat v krevním řečišti. V organismu se vyskytuje ve formě lipoproteinů. Lipoproteiny jsou komplexy molekul cholesterolu, skládají se z triglyceridů, fosfolipidů a bílkovin. Lipoproteiny jsou ve vodě rozpustné a díky nim je cholesterol dopravován krví na potřebná místa.

Podle hustoty se cholesterol rozděluje do 3 hlavních skupin:

1. VLDL (very low density lipoprotein - velmi nízká hustota)

2. LDL (low density lipoprotein - nízká hustota) - je „špatný cholesterol“, protože přivádí cholesterol do buněk a cévních stěn, kde se usazuje. Je příčinou srdečních, mozkových a oběhových onemocnění. V organismu zdravého člověka jsou molekuly LDL poměrně velké a v malém množství.

3. HDL (high density lipoprotein - vysoká hustota) - je lidově označován jako „dobrý“ cholesterol, protože odvádí cholesterol do jater, kde se rozkládá a vylučuje z těla. HDL nás chrání před usazováním cholesterolu.

■ Udržování hladiny cholesterolu

Vysoká hladina nemusí znamenat vysoké riziko. Je nutné udržovat LDL a HDL v určitém poměru. Nejde jen o to snižovat celkovou hladinu a stejně tak nemusí být celková hodnota cholesterolu vypovídající. Celková hladina může být nízká, jenže poměr HDL : LDL není správný.

Nízká hladina cholesterolu (menší než 5.2 mmol/l) odpovídá nízkému riziku onemocnění. Zvýšená hladina (5.2 - 6.2 mmol/l) - doporučuje se klást důraz na životosprávu. Riziková hladina (větší než 6.2 mmol/l) - léčba by měla probíhat pod lékařským dohledem.

■ Co ovlivňuje hladinu cholesterolu?

Hladina cholesterolu v krvi není

závislá pouze na tom co jíte, ale na celé řadě faktorů:

1. Dědičnost - vaše geny mají vliv na to, jakou máte hladinu cholesterolu, respektive jak rychle se „špatný“ cholesterol uvolňuje do krve a následně odplavuje.

2. Strava - nejpodstatnější vliv na hladinu cholesterolu má nasycený tuk, který pochází převážně z živočišné potravy a samozřejmě cholesterol, který pochází výlučně z živočišné stravy.

3. Tělesná hmotnost - nadměrná hmotnost má vliv na vzrůst hladiny „špatného“ cholesterolu. Máte-li nadváhu a vysokou hladinu cholesterolu, zhubnutí ji může snížit. Zhubnutí také snižuje hladinu triglyceridů a zvyšuje hladinu „dobrého“ cholesterolu.

4. Fyzická aktivita - může snížit hladinu „špatného“ a současně zvýšit „dobrý“ cholesterol.

5. Věk a pohlaví - před menopauzou mají ženy obvykle nižší hladinu cholesterolu než muži stejného věku, kdežto po menopauze je tomu naopak, protože menopauza má často vliv na zvýšení hladiny „špatného“ a snížení „dobrého“ cholesterolu. Hladina obecně roste až do 60-65 let věku.

6. Alkohol - zvyšuje hladinu „dobrého“ cholesterolu, ale snižuje „špatný“. Přílišné pití navíc poškozuje játra, srdce, zvyšuje krevní tlak a hladinu triglyceridů.

Vliv na vysokou hladinu cholesterolu mají i ostatní onemocnění jako je diabetes mellitus, snížená funkce štítné žlázy, vysoké hladiny homocysteinu, ledvinové selhání. Zvyšovat koncentrace mohou také některé skupiny léků např. diuretika, beta blokátory nebo kortikoidy.

■ Výživová doporučení

Měli bychom omezovat: uzeniny, tučné maso, maso husí, kachní, živočišné tuky, bílé pečivo, sladké čerešně, sladké cereálie (musli tyčinky), smažené pokrmy, vaječný žloutek a pokrmy z něj, majonézy, smetanu, zmrzlinu, koncentrovaný alkohol, také solené pochoutky jako chipsy, oříšky.

Měli bychom zařadit: celozrnný chléb, tmavé pečivo, bezvaječné těstoviny, čerstvou zeleninu a ovoce, libové maso, ryby, zvěřinu, vaječné bílky, rostlinné tuky a oleje, med.

Z volně prodejných léčiv bych doporučila přípravky s obsahem penapalky dvoulété, lecitinu, 3 omega nenasyčených mastných kyselin, beta sitosterolu a bylinné směsi.

Přeji Vám hodně úspěchů na cestě za zdravím!

Veronika Majeriková, farmaceutická asistentka.

(22. června na téma inkontinence)

Kabinet doktora Caligariho rozezná temná hudba

LOUNY (jvn) - Vyjimečné hudebně-vizuální představení čeká lounské filmové a hudební „fajnšmekry“. Kulturní elektronicko-akustická kapela Do Shaska! doprovodí svou temnou hudbou klasický němý film Kabinet doktora Caligariho z roku 1920. „Jedna z nejmystičtějších českých kapel“, anonymní uskupení Do Shaska! vykristalizovalo v roce 1989 v podhoubí severočeské hudební scény. Během své existence soubor

směřuje od ambientnějších ploch s prvky etnické hudby k hlukové rytmické hudbě, halucinačně přeludným kompozicím s nezanebatelným podílem živých nástrojů (fagot, basa, didgeridoo, perkuse, vokál, kytara, roury, kovy apod.) a videoprojekcí. Jejich bubny, smyčky a podprahové sekvence, které „probouzejí temné zvíře, skryté v hloubi mysli“, se vhodně umocňují s němými expresionistickými filmy. Jedním z nich je i Kabinet doktora Caligariho režisé-

ra Roberta Wienea. Jeho kouzlo spočívá především v nevidaném řešení výtvarné scény, kterou obstarala skupina mladých avantgardních umělců Der Sturm. Dokonale vytvořili fantastní dekorace pokrivených zdeformovaných ploch a celkový dojem nerealného světa, který spolu s vypjatými hereckými výkony, výrazným líčením herců a bizurní kombinací světla a stínu dodává snímku potřebnou působivost. V době poufových atrakcí při-

jíždí do městečka doktor Caligari se svým vystoupením. Předvádí v něm věstecké schopnosti náměsíčníka Cesara, kterého ovládá pomocí hypnózy. Jeden z přítomných přihlížejících se Cesara zeptá, jak dlouho bude ještě žít a Cesar odpoví, že do svítání. Druhý den je dotčený mladík nalezen zavražděn a stopy vedou k Cesarovi... Kam nás dovede hudba Do Shaska! se ve Vrchlického divadle Louny přesvědčíme ve středu 21. června.

Hostinec U Rybníka v Lipenci

U rybníka v Lipenci najdete stejnojmennou hospodu. Vznikla z někdejší prodejny Jednoty a byla otevřena zhruba před půldruhým rokem, kdy se u hlavní silnice na Zatec objevila rozměrná reklamní cedule, lákající na lounské pivo.

Budova je obecní a konává se zde čas od času výjezdní zasedání zastupitelstva. „Zastupitelstvo se koná střídavě v každé naší obci: jednou v Lipně, pak v Drahomyšli a pak v Lipenci. Snažíme se jezdit za lidmi,“ vysvětluje starosta Jiří Novotný. Smluvním partnerem

Obecního úřadu Lipno je společnost Drinks Union, která uzavírá nájemní smlouvy s hostinskými.

Od letošního května vystřídal hostinského Martina Keila mladý muž Petr Ujčík z Mostu, povoláním kuchař. „To víte, že bych rád i vařil, ale nejsou tu odpovídající prostory

a hygienici jsou nároční,“ vysvětluje hostinský, který ze všeho nejčastěji čepuje dobře vychlazenou desítku Louny. „Pracuje se tu v pohodě. Předtím jsem pracoval ve skladu, rovnal krabice. Tohle je zázivnější, lepší!“

Otevřeno je každý den od 12 do 22, o víkendů dokud jsou hosté. Dnes je středa a u výčepu posedává šestice hostů. Nejvíce lidí přichází v pátek a sobotu, kdy stav místních posilují chalupáři. A právě oni vylepšují statistiku v množství vypitého tvrdého alkoholu. S oblibou volí višňový Jelzin. „Jsou dobří. Dokážou vypít i celý karton,“ konstatuje hostinský spokojeně. Místní lidé se však od tvrdého alkoholu drží spíše dál. „Mezi stáláky ale panáky moc nejdou, jen když je slavnostní příležitost, dají si becherovku. Taky vařím kafe, kapučino. Občerstvení máme jen studené - tradiční hospodský standard - utopence a naložený sýr.“ Pro děti má hostinský čokolády, oplatky, točenou limonádu. Výhledově uvažuje, že by na léto pořídil i mrazicí box na zmrzlinu. Už těší, že v létě otevře terasu a hosté budou moci sedět venku. Miska s vodou pro žíznivého psa, doprovázejícího žíznivého turistu je tu prý samozřejmostí.

Pivovar o svou hospodu pečuje. Když se konalo mistrovství světa

v hokeji, k velkému nadšení hostů zde probíhala sportovní-alkoholická akce pivovaru. Dodal tipovaci

V Lipenci zlatavý mok vzorně ošetřuje a mezi hosty hojně poděluje nový hostinský Petr Ujčík.

Do hospody U Rybníka přicházejí za svými půllitry podvečerní hosté.

hospody a hostinští

tabulku a stalo se, že štamgasté vyhráli dvakrát třicet piv a dvakrát pív deset.

V pátek setu mastí karetní hra cvik, k dispozici je kulečník. Svě dozvuky mívají v hospodě místní turnaje ve fotbale a nohejbale. Zvláště fotbal je mezi lipeneckými chlapy oblíbený. „Jezdíme na každý fotbal, nevěřila byste, jaký zázraky dokáže s mančafem udělat dobrý fanklub. A když se hraje u nás, máme u hřiště pivo, gril a klobásky. Chodí na čtyřicet fanoušků, na zápas s Tuchořicemi přijde ještě víc.“ Loni se zde konal i vydařený silvestr, umocněný zábíjačkou. Lokál dokážou uspokojivě vytopit krbová kamna, za mrazů tu prý chlapi naměřili i třiatřicet stupňů Celsia. Toalety jsou nové. Skvělé je, že je k hospodě vytvořen bezbariérový nájezd a pro handicapované tu mají i bezbariérový záchod.

„Vandalové tu naštěstí neškodí. Jednak máme zabezpečovací zařízení a jednak hospodu stráží sousedé. Jsem z města, to, že bych tu časem bydlel, ale nevylučuju. Je tu pohoda, klid,“ říká Petr Ujčík. „Jaký by měl být správný hostinský? To je složité. Člověk se nezavděčí. Všude teď každý nadává na každého. Ale myslím, že tady jsou lidi lepší. Chlapi povídají, jak vaří, ale nejvíce probírají práce na poli, jak má kdo oráno a jaký má kdo traktor, a jsou docela spokojení,“ uzavírá hostinský.

Píše Květa Tošnerová